॥अथधनंजयनाटकमारंभः॥

श्रीगणेशायनमः॥हरेर्लीलावराहस्यदंष्ट्रादंडःसपातुनः॥हेमाद्रिःकलशोयस्यधात्रीछत्रश्रियंदधौ॥१॥तद्दुःप्रमार्ष्टुविपदःप्रणता
र्त्तिहंत्यस्तंपदंमहिषमूर्धनिचंडिकायाः॥वैरीयदीयनखरांशुपरीतवंगःशक्रायुधांकितनवांबुधरप्रभोभूत्॥२॥अथिच॥न
तद्दुःसारस्यनंचस्फुरःसमुन्मीलनुसर्वदा॥यत्रसिद्धांजनार्थंनेयुरुपादाब्जरेणवः॥३॥नार्यंतेसूत्रधारः॥प्राचीमवलोक्य॥अहोर
मणीयतानाप्रभानस्य तथाहि दाराणांमुरवैरिणोरतिपनेर्मातुस्त्रिलोकीनितःस्फायलंकृजकोटरोररजुघोनिद्राविरामेश्रियः॥प्र
त्युद्गत्यमरालपक्षपटहध्वानप्रबंधानुगंशृंगामंगलगाथिकेवमधुरंप्रात्कूजतिप्रांगणे॥४॥पुनःपरिनोवलोक्य अहोरमणीयःशर
दारंभः तथाहि सरोहरतिमेचेनःप्रोन्मज्जत्सस्यकुड्मलं॥वक्षोहरिणशावाक्ष्यामंदोदंचत्कुचंयथा॥५॥निष्पंकाष्टथिवीसशाद्वलन
लानिर्दुर्दिनेंचाबरंरुध्यक्कामलतारकेंदुसरितःकाशप्रसूनांकिताः॥तोयंचीतविषंसरांसिविकसत्पद्मानिशुक्लादिशोद्दृष्टंसप्रति
शारदींश्रियमिमांमन्येप्रबुत्थोहरिः॥६॥नेपथ्याभिमुखमवलोक्य कएषलिखितहस्तःसमायति प्रविश्यपुरुषः लिखितमर्पय
ति सूत्रधारः लिखितमादाय कस्येदंलिखितंपुरुषः लेहोएवकदेहि लेखएवकथयति सूत्रधारः विमुच्यवाचयति अस्तिसम
स्तप्रशस्तिसहितःश्रीमान्नयदेवः अर्थिप्रत्यर्थिनोलक्ष्यैरपराद्धरवचेनसं यंपराद्धुरवनोनिन्युःकेवलंपरयोषितः॥७॥अथिच॥
यस्यचेतसिनिर्व्याजंदूयंत्रणकणायते॥क्रोधेविरोधिनांसैन्यंप्रसादेकनकोचयः॥८॥सचमहताप्रसादेनरंगमंडलंनामनाटकं
समादिशति यथा ऽहशरदिराजद्वारिजोत्तंसितायांप्रथमविगतनिद्रःश्रीस्तनाश्लिष्टवक्षाः॥शिथिलयतिमुरारिर्योगनिद्रानु
रागंतदयमखिललोकस्योत्सवः किंपुनर्नः॥९॥तदिदानींभवताकिमपिभागवतनायकंधीररसोन्नूतंरूपकमभिनीयगंगाधरमिश्र
प्रमुखास्सत्सरिषदानंदनीयेति सूत्रधारः विमृश्यकिंनामतादृशंरूपकंइतिस्मनिमभिनीय कुलंकपिमुनेरस्तिपुत्राग्र्यत्रसरस्व
ती संशिक्षयतिधात्रीवनितांतमधुरागिरः॥१०॥तत्राभवदुपाध्यायोनारायणसमाह्वयः॥जिनपाजिसहस्रोघः प्रापचागीश्वरांघ्रि
धां॥११॥कृतसंन्यसनाव्ययच्छलोप्यभयंभूतगणाययोगिनः॥निजमंडलभेदशंकिनोभयमेकस्मरवैरभूयतः॥१२॥लोकांतविश्रु
तप्रज्ञस्तस्यनारायणःसुतः॥यएकांप्रतिजग्राहकन्यकामेवनापरां॥१३॥तत्सूनुःकांचनोनामसमस्तगुणवत्सलः॥गोष्ठीशाले
वधिद्यानांयस्यजिह्वाविराजते॥१४॥तेनकृतोयंधनंजयविजयोनामध्यायोगोभिनेतव्यः॥नेपथ्याभिमुखमवलोक्य कःकोत्रभो १

प्रविश्यपारिपार्श्वकः भावकोणियोओ भावकोनियोगः सूत्रधारः आहूयतांधनंजयविजयाभिनयकुशलोनटवर्गः पारिपार्श्वक
स्तथेतिनिष्क्रांतः सूत्रधारः प्राचीमवलोक्य स्थित्वाचिरमविज्ञातःसमयेवशात्कोपितेजसांनिचयः प्रकटीभवति विवस्वानेषकि
रीटीवसमयमुचार्णः॥१५॥ततःप्रविशतिविराटामात्येनसहार्जुनः सोत्साहं ममायानुकूलमिपरैर्वलक्ष्यते यालनाविध्यनेसैवल
क्ष्यासंप्रतिपादयोः॥कुरुराजोभियातव्यःस्वयमेवंसमागतः॥१६॥सूत्रधारः श्रुत्वासहर्षं अवलोक्य अयंपरिग्रहीतार्जुनवेशोम
मायंशालकः संवृतःसूत्रधारः तदहमपिपात्रांतराणिप्रतिपादयामि इतिनिष्क्रांतः प्रस्तावना नायकःसहर्षं गोरक्षणंसमदशा·
त्रवमानभंगःप्रीतिर्विराटनृपतेरुपकारिणश्च॥पर्याप्तमेकमपिमेसमरोत्सवायसर्वंपुनर्मिलितमत्रममैवभाग्यैः॥१७॥अथिच॥
सामनोरथसंपूर्तिःसएवहिमहोत्सवः॥निर्यांतयंतियद्वैरंपरिपंथिषमानिनः॥१८॥अमात्यः नेयंसरंभभ्रूः निर्दग्धकालिकेयस्य
निपातकवचद्विषः॥कौरवास्तेकियन्मात्रंरणायाधितश्रूलिनः॥१९॥नायकः॥आकाशोल्लक्ष्यंबध्वासोपहासं साधुदुर्योधनसाधु
यत्पूर्वजैरधिगतंभुजविक्रमेणनत्वाप्यराज्यमखिलंकपटाक्षद्यूत्या॥गाःसांप्रतंहरसिभिक्षुरवत्सयायसापन्नपः कुलगुरुर्विदितोपि
धुर्नः॥२०॥अमात्यः देव, दुर्योधनश्चित्रेणवाशिनोवननंशिरः॥चरित्राणितवैषायकुर्वंतिपरमोन्नतिं॥२१॥नायकः॥विचिंत्य॥क
थमयंनगरपरिसरश्मशानेलिखितोपकरणानयनायप्रहितः प्रतिपन्नसारथ्यश्चिरयतिविराटकुमारः प्रविश्यकुमारकः
देवअनुष्ठितस्वदादेशः तदारुत्यतांरथः नायकःकृतसन्नाहोरथमारोहति॥अमात्यः सविस्मयं नायकमवलोक्य विरचितसमरो
चितांगभूषःपरिहृतदर्पितवेषएषभाति जलधरनिकरोपरोधमुक्तोरविरिवराजस्फुरःशरत्प्रचंडः॥२२॥पुनर्जयनिमित्तमवलोक्य
नायकंप्रतिहर्षेणनेयन्निजजलधरध्वानमेनेतुरंगाभूमिंपादैर्यदपिचमुहुर्लक्षिणेरालिखंति॥यानोत्कंपंयदपिचचलद्वालधियोन
यंतस्वद्दोर्दंडद्वितयवशगानत्समग्राजयश्रीः॥२३॥नायकः हेअमात्य वयमिहानींगाःप्रस्थानेनुभयनामहे॥तंनुगोग्रहणभयोद्विग्नं
पौरजनंसमाश्वासय अमात्यः यदाज्ञापयतिदेवः तथाकरोमीतिनिष्क्रांतः कुमारंनायकः यावन्नगच्छंतिदूरंगावस्तावद्रथंप्रेरय सूतः तथा
करोति नायकः रथवेगंनिरीक्ष्य आलिंगंतोवरूधांनिजखुरदलिनामिवानुनेनुममी वरमपिनिर्गतचरणाद्बलक्ष्यंतेजवाद्रथाः॥
॥२४॥विच्छिन्नारथचक्रपत्तनिरियंहेलापुनैर्षासिनामायांतीवजवेनसंमुखममीमार्गस्थिनाःशाश्विनः॥खेदंपारतलाहतैरिवगतोगं

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

तुंपुरोनेहतेवाहानामनुकूलमारुतभरान्नीनोपिधूलिव्रजः॥२५॥नेपथ्याभिमुखमवलोक्य भोभोगोपालाःअलंविषादेन सिं-
चंतःकरुणारसेनत्वरयावत्सवत्साअमीमानुमार्गेविलोकनव्यसनिनोमुंचंतिहंभारवान्॥यान्तंनेनचभावदेवशशिवःपानुंपयःप्रो
त्फुल्लास्तावद्दहेनिवेत्यभचनांचेनोज्वरःशाम्यतु॥२६॥नेपथ्ये महध्वसादो महाप्रसादः आयुष्मन्हिरण्मद्रेकुरुबलंवर्तते॥
ततः वाजिव्रातखुराभिघातदलितक्षोणीरजोभिःपुरः सांद्रेजीर्णकपोतकंठरुचिभिर्व्योमेदमास्तार्यते॥किंचानेकरथांगयुग्मविलुठ
द्वानांबुधारांगनासंभोगश्रथयंत्समीपरिमलप्रोद्गारिसंदानिलाः॥२७॥नायकः स्वप्नमेतत्कुरुबलंनथाहि आधूतचामरमुरसिना
नपत्रमुक्षिप्तकुंतमविद्रुतगजप्रचक्रं॥एतद्बलंकुरुपतेःपरिपूर्णमाणशंखध्वनित्रसदरण्यमगंपुरस्तात्॥२८॥नायकः बा
हूप्रतिसोत्साहं क्रांतिरक्षितिभूपधानविधिनाथत्पूलिभिर्भूसरोपांचालीपरिरंभनिर्भरसुखास्वादेपिनयद्दृचिनो॥यत्कांता-
जनयोग्यदोनबलयैरावेष्टितोनिस्त्रपंतद्वाहूस्मरतंचिरायपुरतस्तिष्ठत्समीवैरिणः॥२९॥नेपथ्ये धृतधनुरियदर्पःसाहसस्यैवमूर्तिः स
मरिरसदृग्यंविग्रहीवीरनामा॥दधदधिजयलक्ष्मीसंनिधौचापयष्ठीमगणितकुरुराजः कोयमेकोभुपेति॥३०॥उभौरणुनः सूतः आ
युष्मन्कस्येदमुरावचनं नायकः अस्मत्प्रथमगुरोःशारद्वतस्य पुननेपथ्ये दृष्ट्वाहवाराधितशूलपाणिः सपांडवःखांडवनर्तिनाग्निः ज्या
घातजातःकिणसंनिवेशःकरद्वयेतस्मपरस्यपुंसः॥३१॥अपिच दलितनिखिलशस्त्रबाहुमात्रावशेषद्विगुणितरणरागंयंनिरास्य-
त्समरारिः॥कपटविहितरूपःसाहसाकृष्टचित्तोनयनमधिललाटंदर्शयामाससख्यः॥३२॥अपिचकव्यक्तमेषायमेवार्जुनः हेलालंघित
वारिधिर्ननकजाविश्लेषदुःखन्मनःकौंसल्यासुकृतैंद्यपाटनपटुर्ग्रस्तांशुमन्मंडलः॥निर्ग्रंथाखिलराक्षसेश्वरपुनः सौमित्रिसंजीव
नायोद्यतौषधिपर्वतोस्मसरुनःपुत्रोध्वनेपर्वते॥३३॥उभौरणुनः आयुष्मन् कृतवीररसोत्सेकैःपदैःपरिगर्भिनैः॥त्वयिपुत्र
रयात्सर्थेपक्षपातव्यसनक्रिकः॥३४॥नायकः कुमारकिमुच्यतेपुत्ररवेति ननुपुत्रएवाहमाचार्यस्य नेपथ्ये तूर्णंकर्णधनुर्ग्रहाणसम
रेशारद्वतस्त्वयणीर्भारद्वाजभगूद्वहाद्यधिगतास्त्रशस्त्राणिसंशिक्षय॥द्रोणेनंदयकौरवक्षितिपतिंपुत्रःपुनःशांतनोर्जानीतसमरोचितं
पुररिपोःशिष्योयमास्तेग्रतः॥३५॥नायकः सेर्मकुरुराजाज्ञासन्नाहपतियोधान्॥सूतः रेवसारथिनापरबलयोधाः स्वरूपतोवी
र्यतश्चज्ञातव्याः तदावेदयप्रधानयोधान् नायकः कुमारपश्यैनंभुजगध्वजावेरिनकोटिस्थं यस्येदुवंशकुलहप्रथमांकुरस्यसो २

DR. BHAU DAJI MEMORIAL डॉक्टर भाऊदाजी स्मारक संग्रहालय

पदन्यपतिपुत्रीयत्रदासी रुनासीत्॥१६॥हिशरशलाकापातपूर्वसवर्गप्रतिन्यपतिशिरोक्षैःक्षत्रियधूनकेलिः॥४७॥स्कयोधनः सकोपंश्रुत्वा करिस्वानवलयभूषितकरश्चिरपरित्यक्तारिकार्मुकाभ्यासः॥नर्तनशालाप्रविश्यपुनः प्रवीरपुरुषोचितःसंग्रामः॥४८॥स्तः आर्यमपिचिरपरित्यक्तकार्मुकाभ्यासमभिधत्ते तद्युक्तं संक्रंदनप्रहितखेचरराजबलप्रयुक्तकृपाकुलनिजायजनशासनेन॥भीमानुजेनविहितारारपंजरस्त्रीनालोकितादहिभवताभयविह्वलेन॥५०॥विद्याधरःदेवःप्रोदःखल्वेषः इंद्रः वत्सोराजपुत्रोत्यमं दुर्योधनः अलमलमप्रमोजकोचितेनवाक्कलहेन विषमेयंभूः रथसंचारयोग्यांभुवमवतरावः नायकः यदभिमतंकुरुपतेः उभौनिष्क्रांतौ विद्याधरः नामकरथं-निरर्थं देवपश्य लंबनंदनबाणनिराजिस्फररक्षतक्षोणिरजः पनाकाः॥विपक्षरक्षोरणमंडलोद्यत्तनापवन्हेरिवधूमरेखाः॥५१॥इंद्रः सविस्मयं भद्रमहाकविरसि देवनिकरगनेकिरिटिनिकोलाहलः प्रवृत्तः कुरूर्णा॥हेषाघोषैर्हयानाजिनधननिनदैर्हस्तिनैर्वारणानांज्याघातो-त्थैर्निनादैःपटुपटहरवैर्भैरवोद्दामनाद्यैः॥प्रासैकर्णोपकंठंभटगजनिकरस्कंधघंटाप्रणादैः॥रंगारायत्तरंतेनिरवधिमगदशोवीरवर्गानुरक्ताः॥५२॥प्रनीहारः देवणकोलाहलमत्तंजुम्भंविप्पउत्तं अविअ देवकुरुएलंएवंगंदिअणाअअंतुहतणभसमुहंपचलिदं आवरिअं देवआअणाअहिअफग्गुणकोअंडमुणिस्सरंतसरणिअरेहिंकोपरखंडिनअसत्थओकेविखंडिनसीसकाओणेविणिभिण्णपच्चअण स्सम्मुकोलिदगत्ताओकेविभलगाणोणसल्लखदचस्सवत्थलाओकुरुबलेभडारीसंति॥अस्यार्थः हेदेवनकोलाहलमात्रंयुत्पन्नमपि प्रवृत्तं अपिच हेदेवकुरुबलमेवयथिननायकंतवतनयस्यसंमुखंप्रचलितं आश्चर्यं हेदेवआकर्णाकृष्टफाल्गुनकोदंडमुखनिःसरन्शरनिकरैःकेचिखंडितवक्षसःकेचित्खंडितशीर्षकाः केचिन्निर्भिन्नपक्षयणाग्रसंकोलितगात्राः केचित्संभ्रमलग्नान्योन्यशस्त्रक्षतवक्षस्थलाःकुरुबलोभटाःदृश्यंते देवणकोलाहलमेतं जुम्भंपिप्पउत्तं देवणएरंकुरुबलंपछधिअराअअं तुहउत्तस्यसंमुहंपचलिदं आअण्णकिअफग्गुणकोअण्णमुहनिःसरंतसरणिअरेहिंकेविखंडिदगत्ताः केविभग्गणकोअंडाः केविकुट्टिनशिररक्षाः केविणिभिण्णपअण्ण-खंउकिलिदगत्ताः केविसंभ्रमलग्गान्योण्णसल्लखदचस्सवत्थलाः एवंकुरुबलभटाओदीसंति देवनकोलाहलमात्रंयुत्पन्नमपिप्रवृत्तं देवए तत्कुरुबलंपश्चात्कृष्णराजकंतवपुत्रस्यसंमुखंप्रचलितं आकर्णाकृष्टफल्गुनकोदंडमुखनिःसरन्शरनिकरैःकेचिल्लवंतगात्राः केचि-दूर्ध्वकोदंडाःकेचित्कुट्टितशिरस्काःकेचित् विनिर्भिन्नपक्षयणसंउक्कीर्णगात्राः केचित्संभ्रमसंलग्नान्योन्यशस्त्रक्षतवक्षस्थलाः एवं ३

कुरुबलेषुभटादृश्यंते इंद्रःसहर्षं रुनहस्तःखल्वेषः मुंचन्निर्मदवारिवारणगणेमेंथायितुंकार्मुके रनेःशक्रप्रसादनाधिगतमधःछत्रैः शिलीद्रायितं॥यथोनाधिगतस्त्रमंडलसमुन्मूनेस्फुलिंगेस्फुटंनाराचैरवनामितंरणभुवासत्यंनभस्यार्पित॥५३॥विद्याधरः त्वसुत्रमुक्त विशिखैरवनिप्रकाशोरामूलल्लूननपक्षेनकंकभल्लदंनाः॥नासावसन्नमदधीरकपोलभागाः संपादयंतिकरिणः करिणांप्रमन्दाः॥५४॥ इंद्रः सहर्षं हरानेवाशिनस्तस्यकालिकेयांतकस्यच॥यदुनाथसनाथस्यकाक्षलाघाकोरवैर्जिनेः॥५५॥प्रनीहारः॥बाणप्रलूनमअ-वारणसंउदंउणास सिराभिमुहतुण्णगहीरदंतुउ एसापणमिदकरंगुलिकंठदग्घंरक्तासवंपिवइकापिपिसाअकन्ता॥अर्थः देवपश्यपश्य बाणप्रलूनमदवारणसंउदंउंनासाशिराभिमुखतूर्णगहीनदंतुडा॥एषाप्रणमितंनकरांगुलिकंठदग्धंरक्तासवंपिबतिकापिपिशाचकन्या विद्याधरः देवपश्य एतेमत्तमतंगजाःप्रजविनस्त्राकुलाधोरणास्तूर्यंद्रुतंबृंहितभारकलितोद्दंडध्वजश्रेणयः॥क्रुध्यत्कंरवन्त्र पातचकितानकस्यांतष्ठाधरव्यूहभ्रांतिमुदंचयंतिनिनरांत्रसुत्रविद्राविनः॥इंद्रः सहर्षंप्रनिहारः देवपेस्वपेस्वप तुहणंदणबाणणि उरुबखदनुधहदरुहिरछिण्णमअंगउद्दिम्मुहमुणादंउगहिअचंडिंगदसंवर्पितकायसंडोपदंसंआहूरणिअबंदवंसाहुवाउत्तरंवा-पिणियोजोपिणिंओअहिणंदंनितुहउत्तस्यविअअं नयनंदनबाणनिकुंरंबसक्तभटरुधिरछिन्नमरगजदीर्घहस्तमृणालग्रहीतंप्र निगंडूषचर्वितकायदंडोपदंशंआहूतनिजबांधवंसाधुपरोक्षरंभारूढनयोगिन्योभिनंदंतिनवपुत्रस्यविक्रमं॥इंद्रः जितमेतन्तहिंयोगि श्यःसत्याशिषःखलु विद्याधरः देवमहदद्भुतंपश्य भग्नभ्रूयुगलैःक्रुधासमरक्षिकस्फारारुणाक्षैःसरत्स्वेदाःभटपटलप्रमृष्टतिलकै र्दंष्टाधरोद्वेरपि॥दृष्टश्मश्रुभिरुत्सनन्दिरभिनःसंकीर्णभालस्थलैत्वसुत्रास्त्रनिरुत्तवैरिरुधिरश्रेणीशिरोभिर्वियत्॥५६॥पुनःस विस्मयंपश्यति कोप्येषखंडितशिरोविकसन्मुखश्रीःप्रारब्धनांडवविधिःकरसंदरीभिः॥आलोक्यनेनिकराभिनयानुरूपव्यापा रितेक्षणनिवेदितसत्वसारः॥५७॥इंद्रः किंपश्यामीति दोलायितचेनाः पश्यामिकिंकुरुबलैःसहयुध्यमानंकुंतीसुतंरणशिरस्यस हायवीरं॥तद्वैरिवीरवरणेक्षनशासमूलंसापल्यसंभवकलिंकरसंदरीणां॥५८॥विद्याधरः देवएवमेतत् प्रनीहारः देवसंपदंपाकि रंअंजुम्भंपरिहरिअमहारहादिचन्नुम्भंकुर्वेति देवसांप्रतंभारूढनयुत्संपरित्यत्यमहारथादिव्यास्त्रयुत्संकुर्वेति॥विद्याधरः विभा-व्यदेवपश्य दूरप्रोत्सार्यमाणांबरचरनिकरोत्तालकोलाभिघातप्रभ्रष्टद्विजिवर्गभ्रमणनिपतनव्याकुलब्रह्मसूत्रः॥लेटिप्रोटोहुता

हुनावाः रुनलयसमयावांकमाकाशवीथिंगंगासूनुप्रयुक्तप्रथिनहुनवहास्त्रानुभावप्रसूनः॥६९॥प्रनीहारः देवअस्त्राणंविद्धिअडे
वदेहिभगवाएसोहुदासणे अस्माकमपिनिकरेवर्तनएषहुनावानः इंद्रः इंद्रमायीः किनामेरं किरिटिनंपश्य एनैः कालांजननि
भनमस्तोमदीप्तांतरिक्षेर्विद्युदामद्युतिबिदलिताशेषरिपुचक्रवालैः॥धारध्यानेकरिकरनिभस्थूलधारास्त्रजस्मिमेघैर्नीनैः प्रल
य यमलोकारुणास्त्रप्रसक्तैः॥७०॥महानुभावः खल्वेषवत्सः प्रनीहारः देवसंपदंराहासुरेणभुजंगमत्तेपजुत्तं देवसांप्रनंराधासू
तेनभुजंगमस्त्रंप्रमुक्तं एनेखलोलजिह्वाभुजलकरालमुहनिस्संनगरलधूमरेखाहिरंजिरफणारयणकिरणमालाविडंबितास्फ
रवैरिकोअंडाओंचुबिदसअलमहीवलअंबेररयणमेनविलुलिरमहामहीरुहानुहसांदणंवसरंतिसप्पाः॥एनेखलुलोलजिह्वाभु
गलकरालमुखनिःसरदूरलधूमरेखाभिव्यंजितफणारत्नकिरणमालाविडंबितास्फरवैरिकोदंडाःचुंबितसकलपृथ्वीविलयंप्रे
क्षणमात्रविलुलितमहामहारुहास्तवनंदनंप्रसरंतिसर्पाः॥ विद्याधरः सत्यमेनत् दैवैः सज्जनसख्यवत्स्कुटिलेश्चित्तैः खला
नामिवस्मामैर्मस्तकिं वस्त्यक्तुनजनास्त्रासेर्दुरीरीरिव॥रविंस्तेयपरकमैरकुशलप्रारब्धकार्यैरिवव्यालैर्योगिजनैरिवांबरमि
दंभ्रांतंलसत्यस्तिकैः॥७१॥इंद्रः खांडवदाहरुद्दिषभरवैरमपाकरिष्यति विद्याधरः अलंविवादेन अर्जुनेनप्रमुक्तंगारुडास्त्रं
पश्य पक्षोत्सातनिपातमारुतभरप्रोत्थूनदृष्ट्याधराश्चंचुरदृष्टविशालभोगभुजगास्त्रयोपकंठस्थराः॥ संनोषजनयंत्यमी कुलगुरो
स्तीक्ष्णविषः सारथेमन्येवैरिकुलप्रमाथिविकसद्दिश्रांतयःपक्षिणः॥७२॥इंद्रः सहर्षं ननस्तन प्रनिहारारेत्वसंपरंजुज्जोहंपा-
णिभत्तिदारोणोनुहउत्तस्यसंमुहंपंचलिदो॥ देवसांप्रनंदुर्योधननिर्मर्त्तिनोद्रोणः तवपुत्रस्यसंमुखंप्रचलितः प्रयुक्तवांश्चवैनाय
कमस्त्रं पश्य सिंदूरारुणकांतिभिःस्वदशनप्रोतांबुदश्रेणिभिर्लोलस्तकराग्रमारुतभरप्रोत्थूनतारांगणैः॥पारापातदलत्कुलक्षि
तिधरैः संकीर्णमास्फोटनैर्हरंबास्त्रविनिर्गतैर्मदमुखैस्तंभेषमेरंबरं॥७३॥विद्याधरः देवफाल्गुनेननारसिंहास्त्रंप्रमुक्तं॥दंष्ट्राज्यो
तिःखचितगगनैःकेसरीवोपभीमैरुल्लागूलैःक्षितिधरगुहासंचरत्पीरनादैः॥सिंहैरेतैर्नखरशिखरोत्खानकुंभस्थलास्कूपूरास्वा
द्यव्यसनविशदैः कापिनीनागजेंद्राः॥इंद्रः स्वल्पावशिष्टस्त्रहिंविजयः विद्याधरः देवमैवंनिःशेषएवपश्य हंत्राशंननुमंदनस्यनु
रागान्सूनंकुरूणांगुरोः कर्णस्यापिरथंविदार्यकणशः रुत्वाविसंज्ञंरुषं॥छित्वाद्रोणरुतस्यकार्मुकलतांविद्ध्वाचान्यद्धनुस्तस्य ४

त्रोभयविद्धवत्कुरुपतेःपंथानमन्वेत्यसं॥७५॥प्रनीहारः अच्चाहिदंनाहिज्जुज्जोहणस्स अस्त्राहितंनहिंदुर्योधनस्य विद्याधरः मेघं
विमुंचेनिपतन्निशस्त्रसंक्रंदनस्यनहिजातु मणिमयमुकुटनिपातान् क्रोधान्निरमुष्यतु कुलिनः किंचिनू॥७६॥नेपथ्ये भोभोस्क-
योधनराजास्त्रजापरिभवरुक्षभिनः प्रतिज्ञामार्यस्तदूरुदलनेयदिनाकरिष्यन्॥रत्नस्फुरन्मुकुटपाटनपाटलोपंनीक्ष्णःशरस्तवशि
रोध्यहरिष्यदेव॥७७॥प्रनीहारः स्कंदंतुहउत्तस्सपवयणं इंद्रः सविस्मयं देवेनुकूलेकिंनामनशिवायोप्रकल्पते॥कुत्यभीमप्रतिज्ञापि
ररक्षकुरुभूपतिं॥७८॥विद्याधरः दुर्योधनमुकुटपादरुक्षभिनैः कर्णपुरःसरैः कुरुभिः परिनोवेष्टितोर्जुनः॥ इंद्रः सानंदं ननस्तनः वि
द्याधरः किमन्यत्खलुत्रेणप्रस्तावनास्त्रंप्रमुक्तं आमीलितेक्षणयुगंप्रसभप्रसार्यनिःश्वास्यपानपरिधूत्कृतकंठघोषं॥गंडस्थलीनिह
तकार्मुककोटिरुग्नसंलक्ष्यतेकुरुबलंमृतकल्पमेव॥७९॥इंद्रः आयोधनश्रांतामामुचिनमेवैनन्॥ ननस्तनः विद्याधरः एकंशांते
नयंहित्वासर्वेविषसनाःरुताः॥ विमुंचलोचनेपश्चात्मबुत्साश्वपलायिताः॥८०॥अपिचनिर्जित्यकौरवबलान्यथबल्लवेभ्योगास्ताः
समर्थ्यमुद्दिनैरभिनंदितस्तैः॥प्रसुहृतःपुनर्जनैरथधूलिजालकिंचित्प्रसन्ननयनैरयमेतिपार्थः॥८१॥इंद्रः आलोक्य पर्यंद्रष्टद्रष्टाः
ननःप्रविशतिसरथःपार्थःसूतंनायकः ननथामोदनेचेनोजित्वा कुरुपतिरणे॥ यथास्तनवारीरेणत्वयामत्संइंद्रनंदन॥८२॥सूतः त्व
धिरक्षकेकिंदुर्लभं इंद्रः सांप्रतिंदृष्टद्रष्टावयंयथोचितंगलामरूपेनिष्क्रांताःसर्वे नेपथ्ये कश्चित्सपरितोषं दुःशासनोयरफरोद्धरु-
संनिधानेपांचालराजननयांप्रसभंविवस्त्रां॥तत्सांप्रतिंप्रतिरुतंहरनात्वयाद्यनिद्रानकौरवबलस्मरणेरुफानि॥८३॥सूतसर्वमे
वप्रतिरुतंनावदेव संग्राममरणंनामक्षणदुःखस्फोत्तरं॥आजन्ममरणंशल्यमानभंगस्तुमानिनः॥८४॥नायकः पुरोवलोक्य अय
मार्यस्यानुजोधिरारुश्चेनएवागच्छति ननःप्रविशतियथानिर्दिष्टोयुधिष्ठिरः मत्स्यराजपश्च रथतुरगरजोभिर्धूसिरस्मश्रुजालंश्रम-
जलकणिकाभिर्भास्कराभिःपरीतं॥असममसमरकर्मक्लांतमप्यस्यवक्त्रंजयतिविजयलक्ष्मीसंगमंपन्नशोभं॥८५॥विराटः महाराज
सत्यमेनत् शोभंतेविजयाधिप्राःक्षत्रियाविजयश्रिया॥श्रिमुनुकूलरानेनलज्जयाचकुलंगनाः॥८६॥नायकः ससंभ्रमं अत्यास
न्नोममार्यइति रथादवतीर्ययथोचितमभिवादयति॥ सर्वेनंदंति युधिष्ठिरः नायकमभिनंद्य एकोहरद्विपुरुषाणिहरःखरादीन्ए
कश्चरंडकवनेन्यपथीत्सरामः॥एकोधुनाकुरुबलानिभवानजैषीन्नाश्वाधिनोस्तिचपरः पुरुषश्चतुर्थः॥८७॥नायकः आर्यसखलु-

युष्मत्सारः नेपथ्याभिमुखंप्रविश्य राजपुत्रपश्य वत्सालोकप्रस्तापीनभारोद्वांतानंतक्षीरधाराछलेन चंद्रालोकस्पर्धिनीधेनवस्ते मूर्तीकीर्तिंनूनमेताः सृजंति॥७८॥किंचउत्तरः तानन्नाहंस्तुतिभाजनं पंडवाःखल्वेतेविराटअश्वपर्णनाटयति अर्जुनः सक्रोधं मध्येसभार्यांद्रुपदात्मजायाश्चकर्षकेशान्धृतराष्ट्रसूनुः॥निर्यांसितंतन्मुकुटंनिपात्यपलायमानस्यरुषोधनस्य॥७९॥भीमः सामर्षं भोभोराजन्नैवतत्कृतंभवति दुःशासनस्यहृदयंगदयाविदार्यमद्यःकटुष्णरुधिरासवयानमत्तः॥तच्छोणितांबुललितांविनिपम्यदेव्याचेणिंनुतत्प्रतिकरिष्यतिभीमएषः॥८०॥युधिष्ठिरः वत्सकिमसंभाव्यंतवि लोलन्मूलितपौलस्त्यसौगंधिकवनश्रियः॥हेलाहतहिडिंबस्यविक्रमंतेरुणाधिकः भीमःसानुशयं आर्यतवसमेव वत्सआसन्नश्चविक्रमः तरलमनुशयेन विराटः युधिष्ठिरंप्रति यूयंमयान्यमुज्यध्वंयदयोग्येषुकर्मसु॥क्षंतव्यंतन्महाराजनाज्ञानमपिराध्यति॥८२॥नायकः राजन्नुपकारएषायंनापकारः अपिकर्मस्वयोग्येषुत्वमेवन्नियोक्ष्यथाः॥नाज्ञातवासिनंजानमकरिष्यत्सहानुजैः॥८३॥विराटः नायकंप्रति राजपुत्र सर्व्वंसाक्षपदीनंयत्श्रोतव्यःप्रणयोमम॥अनस्वामर्थयेकिंचिदुत्तरैषास्कृपास्कते॥८४॥नायकः कृबहुमानं यद्दोचतेभवते विराटः राजपुत्र किंतेभूयःप्रियमुपकरोमि नस्तीर्णज्ञातवासोरणकृविविजिताधार्तराष्ट्रः सकर्णपुत्रश्चैषासुयोधनसमजनिननयस्याभिमन्योःकलत्रं॥गावःप्रत्यागतास्ताः स्फुटदपिपरमस्त्वंचनःश्लाघनीयस्तत्तानेनैवास्तिकिंचिद्विरमपिविभूत्यन्यमयाप्रार्थनीयं॥८५॥तदपिनथास्क॥सोजन्याम्तनसिंधवः परिहिनप्रारब्धवीरव्रताःपांचालाः परिवर्णनेनिजगुणालापेषुमौनव्रताः॥आपत्स्वप्यविलुप्तधैर्यनिधयः संपत्स्वनुत्सेकिनोमाभूवन्बलवत्कृनिर्गतविषम्लानाननाःसज्जनाः॥८६॥अपिच॥सारस्वतंस्फुरतुचेनसिसज्जनानांचस्फूर्जंतुरूक्तिनोगनमत्सराश्च॥कृपाश्चसत्कृष्टिषुसत्कृषिषुसानुरागाः संत्वज्यचंडजननाप्रणयानुबंधं॥८७॥इतिनिष्क्रांनाःसर्वे॥ ॥

॥इतिधनंजयनामव्यायोगः समाप्तिमगमत्॥ ॥येनावलोकिनःसन्तिरनिशंयंप्राप्यतेज्ञानं॥भद्रंभवतुनेशश्वत्भ्रातृभिःसहमोदिने॥९॥भद्रंभवत्कुटुंबायसर्वदाभद्रमानुहि॥ ॥किमीक्षितनमंलोकेकिंसुखायमहीभृतां॥कःशूरोयंथनाश्लेवत्येकमेवोत्तरंवर॥ ॥इतिधनंजयनामकंनाटकंसमाप्तं॥ ॥श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ ॥शुभंभवतु॥शाके १७८२ रौद्रनामसंवत्सरे माघशुक्लनवम्यांसमाप्तमिदंपुस्तकं॥ ॥यादृशंपुस्तकंदृष्वातादृशंलिखितंमया॥यदिशुद्धमशुद्धंवामममदोषोनविद्यते॥ ॥ ५

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

॥इतिश्रीनंजयनारदकंसमाप्तं॥